

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διεθνής Ημέρα Μουσείων

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM) έχει καθιερώσει από το 1977 τη 18η Μαΐου ως Διεθνή Ημέρα Μουσείων.

Για δύο συνεχή έτη (1997-1998) ως θέμα του εορτασμού έχει οριστεί ο "Άγινας κατά της παράνομης διακίνησης της πολιτισμικής κληρονομιάς". Το Διεθνές Συμβούλιο πιστεύει ότι μόνο με την ενημέρωση των πολιτών και των δημοσίων αρχών θα ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη και θα αντιδράσει συλλογικά στην παράνομη διακίνηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Το Ελληνικό Τμήμα του ICOM αποφάσισε ο φετινός εορτασμός να αφιερωθεί στους θησαυρούς της Κύπρου και στις περιπέτειες που γνώρισαν στο πέρασμα του χρόνου.

Η προτομή του Ευπλόιδος

Στο προαύλιο της Βουλής βρέθηκε μια ανεπιγραφή στήλη που μας γνωρίζει το πρώτο βεβαιωμένο πορτρέτο του Ευπλόιδος, σπουδαίου ποιητή της αττικής κωμωδίας, που ήταν συγχρόνως και αγγιπάλος του Αριστοφάνους στους δραματικούς αγώνες. Η ερμάλι στήλη σώζεται ακεραία, έχει ύψος 2 μέτρων, είναι από πεντελικό μάρμαρο και ήταν εντοιχισμένη σε δεύτερη χρήση εντός τοιχού ρωμαϊκού οικοδομημάτων.

Η Φανερωμένη του Αιγίου

Ο σταυροειδής ναός της Φανερωμένης, έργο του Ερνέστου Τολέρ και σήμελι αναφοράς για την πόλη του Αιγίου, είναι σχεδόν έτοιμος να παραδοθεί, αποκατεστημένος από τις ζημιές που προκάλεσαν οι σεισμοί τα δύο τελευταία χρόνια. Ο ναός επαναλειτούργησε το περασμένο Πάσχα, ενώ τώρα γίνονται οι τελευταίες εξωτερικές εργασίες.

Πρωτοβουλία της ΔΕΗ

Σε εξέλιξη βρίσκεται το μακρόχρονο και φιλόδοξο πρόγραμμα της

ΔΕΗ για τη μετατροπή του δικτύου της από εναέριο σε υπόγειο σε πυκνοκατοικημένες αστικές ζώνες και σε παραδοσιακούς οικισμούς, προκειμένου να βελτιωθεί η αισθητική και να λειψούν οι αντιασθητικοί στύλοι με τα καλώδια. Το όλο εγχείρημα πρόκειται ν' αναπτυχθεί πλήρως σε διάστημα 10-15 ετών. Προς το παρόν πάντως σταδιακά η υπογείωση έχει προχωρήσει στη Θεσσαλονίκη, το Μέτσοβο, την Παλαιά Επιδαυρο, τους Δελφούς, τη Μονεμβασία, την Πάτμο και την Οία.

A. M.

Καρική επιγραφή

Κατά τις πρόσφατες ανασκαφές στο Καραμπουρνάκι της Θεσσαλονίκης, ήρθε στο φως μια καρική επιγραφή χαραγμένη πάνω σε θραύσματα ενός πήλινου αγγείου του 5ου αι. π.Χ. Πρόκειται για εύρημα εξαιρετικά σπάνιο, που ενδέχεται να συμβάλει στην αποκρυπτογράφηση της καρικής γραφής.

A. M.

Μυκήνες

Λίγο μετά τα πρώτα εμφανή σημάδια προίουσας κατάρρευσης, ο αρχαιολογικός χώρος και οι θολωτοί τάφοι των Μυκήνων πήραν πριν από λίγο καιρό το δρόμο της συντήρησης των ερειπίων και της αναστήλωσης των μνημείων. Παράλληλα το Μουσείο του Μυκηναϊκού πολιτισμού περιμένει ηλεκτροδότηση και σύνδεση του ΟΤΕ, προκειμένου ν' αρχίσει να λειτουργεί.

A. M.

Θησαυροί στο βυθό

Πριν καλά-καλά εντοπίσει τις δέκα σημαντικές υποβρύχιες αρχαιολογικές θέσεις, η Εφορεία Ενόμων Αρχαιοτήτων βρέθηκε μπροστά σε σημαντικά ευρήματα. Επρόκειτο για την ανακάλυψη ενός αρχαίου ναυαγίου νοτίως του Ηρώδου της Κρήτης, που έφερε στην επιφάνεια οικοδομικό υλικό του 4ου-3ου αι. π.Χ., αμφορείς της ρωμαϊκής περιόδου και 21 κανόνια των ιστορικών χρόνων.

A. M.

Ιερό του Δία

Στο λόφο του Αστεροσκοπείου έρχεται στο φως τερματικός ναός του Δία, όσο διαρκούν οι καθαρισμοί των επιτοιχιμάτων. Εκεί που ορκετοί εξ ημών συνηθίζαμε να δειννοίμε στα γνωστά ουζερί με τρα-

πεζάκια πάνω σε αρχαία λαξεύματα, κάτω από την εκκλησία της Αγίας Μαρίας στο Θησειό, στον ίδιο χώρο αρχίζουν να ξεπροβάλλουν από την ανασκαφή τα σπαράγματα του αφιερωμένου στο Δία ναού του 5ου αι. π.Χ., που έχουν όμως μεγάλη αρχαιολογική σημασία.

Μνημείο προς διάσωση

Τις εργασίες ανασύστασης του ναού του Επικούρου Απόλλωνος Βασών δρομολογεί το ΚΑΣ, προκειμένου να σωθεί το μνημείο που καταρρέει όχι μόνο από τις συνθήκες φυσικές φθορές, αλλά και από τους σεισμούς που διάβρωσαν ακόμη περισσότερο τα θεμέλιά του. Άλλες καθυστερήσεις δε δικαιολογούνται.

Οι λέοντες της Δήλου

Σε αποθήκες πρόκειται να μεταφερθούν τα περιήματα μαρμάρων λιοντάρια της αρχαίας Δήλου, για να προστατευθούν από τον ήλιο, την αλμύρα και τους ανέμους. Μπροστά στον κίνδυνο να διαβρωθούν οι επτά λέοντες και τα εναπομεινάντα τμήματα των άλλων τριών, το ΚΑΣ αποφάσισε να τα μεταφέρει στην αρχαιολογική αποθήκη του νησιού, όπου θα εντοπισθούν και θα εκτεθούν συνιμωώς πλέον στο μουσείο της Δήλου.

Όσο για το τι θα φωτογραφηθούν (στο εξής οι επισκέπτες, αντίγραφα των λέοντων από σιλκόν).
A. M.

Στον Πειραιά

Ένα εξαιρετικό οχυρωματικό έργο αποκατέστησε η Β' Εφορεία Αρχαιοτήτων Αττικής στο λιμάνι του Πειραιά. Πρόκειται για την αποκατάσταση της Πύλης του Ηπίωνα, έργο του 4ου αι. π.Χ., στη δυτική πλευρά του λιμανιού, (αριστερά του ανερχόμενου στο λιμάνι, περιοχή "Ζωής"), που αποτελείται από μέρος του τείχους, από την τάφρο και από δύο κυκλικούς πυργίσκους.

Ανακοίνωση - Γνωστοποίηση

Κύριοι, Παρακαλούμε να συμπεριλάβετε στο επόμενο τεύχος του Έγκυρου για αρχαιολογικές εδρίσεις περιεοδικού σας την επισυναπτόμενη ανακοίνωση-γνωστοποίηση, η οποία

αφορά στη δημοσίευση αρχαιολογικού υλικού σημαντικών ανασκαφών και ευρημάτων, που χρονίζουν και δεν έχουν άλλες δυνατότητες δημοσίευσης.

Με τιμή
Αικατερίνη Γουλανδή
Πρόεδρος του Ιδρύματος
Ν. Π. Γουλανδή

Γνωστοποιείται προς όλους τους ενδιαφερόμενους αρχαιολόγους – ερευνητές, ανασκαφείς, κατόχους διδακτορικού διπλώματος ή μη, υποψήφιους διδάκτορες – των ελληνικών Πανεπιστημίων και της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, ότι ήδη από το 1996/97 έχει ξεκινήσει ένα πρόγραμμα δημοσίευσης αρχαιολογικού υλικού που προέρχεται από ανασκαφές στις περιοχές του Αιγαίου και της εγγύς Ανατολής (Ελλάδα, Κύπρος, Συρία, Ισραήλ, Τουρκία). Πρόκειται, ουσιαστικά, για επιχορηγούμενη έρευνα, που στοχεύει στη μελέτη και την ολοκληρωμένη δημοσίευση υλικού από παλιές ανασκαφές ή ανασκαφές που έχουν ολοκληρωθεί την τελευταία πενταετία τουλάχιστον. Οι επιχορηγήσεις δίδονται για ένα, δύο ή και τρία χρόνια, ανάλογα με την υποβολή της αίτησης και την κρίση της αρμόδιας Επιτροπής.

Την έμπνευση και την πρωτοβουλία είχαν οι συλλεκτές Shelby White και Leon Levy με τους συνεργάτες τους από το Πανεπιστήμιο του Harvard. Το ζεύγος Shelby White-Leon Levy χρηματοδοτεί εξ ολοκλήρου το πρόγραμμα, γνωστό ως "S. White - L. Levy Program for Archaeological Publications", ενώ στην επιτροπή κρίσης συμμετέχουν γνωστοί Κόσμητες και προσωπικότητες (Prof. Ph. King, Prof. L. Stager, Prof. J. Weisman, Mrs D. Goulandris, Prof. J. Ottaway και Prof. M. Joukowsky).

Οι αιτήσεις υποβάλλονται ανά έτος με προθεσμία που λίγες την 1η Φεβρουαρίου, είτε απευθείας στο Πρόγραμμα (Harvard University - The Semitic Museum, 60 Divinity Avenue, Cambridge, MA 02138) είτε μέσω του Ιδρύματος Ν. Π. Γουλανδή (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Νεοφύτου 4, 10674 Αθήνα). Από το σύνολο των αιτήσεων προκρίνονται κάθε φορά περίπου 12-13. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το 1ο έτος υποβολής κατέβησαν 58 αιτήσεις συνολικά, ενώ κατά το τρέχον έτος, 1998, το σύνολο των αιτήσεων έφθασε τις 85.

Από την Ελλάδα έχουν ως σήμερα προκριθεί συνολικά έξι (6) προτάσεις: μια για τον τάφο-ερέθ της Κνωσού, μια για τις επιγραφές της αρχαίας Μεσσήνης, μια για τις ανασκαφές στο Άργος, μια για το νεκροταφείο της Ελευθερώνας, μια για το κεραμικό υλικό από την α-

κρόπολη των Μικηνών και, τέλος, μια ακόμη πρόταση που αφορά στη δημοσίευση υλικού υλικού από την αρχαία αγορά.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Διεθνές Συμπόσιο με θέμα τις τοιχογραφίες της Θήρας

Από όλα τα ευρήματα που η αρχαιολογική σκαπάνη έχει φέρει στο φως στο Ακρωτήριο της Θήρας, οι τοιχογραφίες του πρώτου μισού της 2ης χιλιετίας π.Χ. θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως η πιο σημαντική προσφορά στη γνώση μας για την τέχνη και την κοινωνία της Αιγαίου.

Με θέμα αυτές τις τοιχογραφίες, 90 αρχαιολόγοι και άλλοι επιστήμονες παρουσίασαν τις απόψεις τους, όπως προέκυψαν από την ανακάλυψη 50 πρωτότυπων εργασιών, στο πλαίσιο του Δεσφούς Συμποσίου που διοργάνωσαν το Ίδρυμα Θήρας - Πέτρος Μ. Νομικός και το The Thera Foundation υπό την αιγίδα της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας (30.8.97-4.9.97).

Τα κύρια θέματα που απασχόλησαν το Συμπόσιο ήταν τα εξής: η θρησκή ζωγραφική και οι διαιουδέσεις της με την αιγυπτιακή ζωγραφική κωδίκαι και με τη ζωγραφική της Εγγύς Ανατολής, ο καθορισμός της ταυτότητας της θρησκή ζωγραφικής και η θρησκευτική-συμβολική τους διάσταση.

Με την ευκαιρία των εργασιών του Συμποσίου παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά οι 41 φωτογραφικές αναπαραγωγές των τοιχογραφιών. Πρόκειται για τρισδιάστατα ομοιώματα φυσικού μεγέθους, που δημιουργήθηκαν με τη μεταφορά του υλικού φωτογράφησης σε ανάλυση αναπαραγωγή βάσης από διογκωμένη πολυουρεθάνη. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα έκθεσής τους, χωρίς τη μετακίνηση των αυθεντικών έργων, που μπορεί να οδηγήσει σε φθορές.

A. M.

Α' Αρχαιολογικό Συνέδριο Β. Εύβοιας

Το Α' Αρχαιολογικό Συνέδριο Βόρειας Εύβοιας πραγματοποιήθηκε από τις 3 έως τις 5 Απριλίου '98 στις εγκαταστάσεις του Ε.Ο.Τ. Λουτρών Αιδηψού.

Στη διάρκεια του συνεδρίου δημοσιοποιήθηκαν τα αποτελέσματα

της ιστορικοαρχαιολογικής έρευνας για τη βόρεια Εύβοια και έγιναν προτάσεις προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης του επιστημονικού ενδιαφέροντος για την περιοχή.

A. M.

Σηπίαλο Θεόπετρας, Δώδεκα χρόνια ανασκαφών και έρευνας

Στις 6 & 7 Νοεμβρίου 1998 θα πραγματοποιηθεί στα Τρίκαλα Διεθνές συνέδριο, στο οποίο θα παρουσιαστούν για πρώτη φορά ως σύνολο οι εργασίες που πραγματοποιούνται τα τελευταία δώδεκα χρόνια στα σπηλαιο Θεόπετρας του νομού Τρικάλων από την Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας του ΥΠ.Π.Ο.

Το σπηλαιο Θεόπετρας, με επιχώσεις Μέσης και Ανωτέρας Παλαιολιθικής, Μεσολιθικής και Νεολιθικής εποχής, αποτελεί προς το παρόν τη μόνη προϊστορική θέση στον ελλαδικό χώρο, με όλη αυτή την ακολουθία επιχώσεων, και συνδέει το Πλειστόκαινο με το Ολόκαινο, θέτοντας σε νέα βάση το θέμα του εισηγμένου ή μη νεολιθικού πολιτισμού με ευρήματα που επιβεβαιώνουν τη σταδιακή κατάκτηση της γνώσης που οδηγεί στον προηγμένο τεχνολογικά νεολιθικό πολιτισμό. Η παρουσία του ανθρώπου σ' αυτό το σπηλαιο καταδεικνύεται και με ανθρωπινες ταφές.

Η ανασκαφή του σπηλαιο Δρ Νίνα Κυπαρισίου-Αποστολάκη και οι συνεργάτες της ανασκαφής θα καλύψουν θέματα που αφορούν στη χρήση του σπηλαιο από τον άνθρωπο επί 40.000 τουλάχιστον χρόνια, στα ανθρώπινα κατάλοιπα στο σπηλαιο και στο DNA τους, στην εξέλιξη του ανθρώπινου τύπου, στα αρχαιοζωολογικά κατάλοιπα, ανάλογα με τις χρονικές περιόδους και το κλίμα, στη γεωλογία του σπηλαιο και στον σχηματισμό των ιζημάτων του, στην παρουσία παλαιοβοτανικών καταλοίπων και στην ταύτιση της χλωρίδας με τις μεθόδους της ανάλυσης γύρης και της αναβολογίας, στη χρονολόγηση κινήσεων καταλοίπων με τη μέθοδο του άνθρακα 14 και της θερμοφωταύταιας, στην παρουσίαση και ανάλυση της λίθοτεχνίας και στην εξέλιξη της μέσα στις χιλιετίες, καθώς και στην παρουσίαση άλλων τέχνηρών της Νεολιθικής εποχής.

Το συνέδριο οργανώνουν ο Φιλολογικός - Ιστορικός - Λογοτεχνικός Σύνδεσμος (Φ.Ι.Λ.Ο.Σ.) Τρικάλων με τη συνδρομή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων και της Κοινότητας Θεόπετρας. Πληροφορίες: Νίνα Κυπαρισί-

Αποστολικά και Ελένη Στραβοπόδη, Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας, Αρδήςτου 34 Β, 116 36 Αθήνα. Τηλ: 01-9224 339, 9232 358, 9225 709.

Β' Αρχαιολογικό Συμπόσιο του Πανεπιστημίου Αθηνών

Με τη συνεργασία φοιτητών και καθηγητών διοργανώθηκε το Β' Επιστημονικό Συμπόσιο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (7-8 Απριλίου 1998).

Οι φοιτητές είχαν επιλεγεί από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, και τους δόθηκε η ευκαιρία να παρουσιάσουν δημοσιολογικά θέματα επεξεργασμένα με την εποπτεία των διδασκόντων που πρότειναν τη συμμετοχή τους.

Οι ανακοινώσεις του προγράμματος κάλυψαν χρονικές περιόδους από τη Νεολιθική εποχή μέχρι και τον 20ό αιώνα και αναφέρονταν σε ευρεία και ποικίλη θεματολογία. Αντικείμενό τους ήταν τα προκαταρκτικά συμπεράσματα από τη διερεύνηση ανασκαφών, η μελέτη αρχαιολογικών ευρημάτων, γενικά θέματα, ζητήματα μεθοδολογίας, τυπολογίας, τεχνικής και τεχνολογίας, εικονογραφικά προβλήματα, η διατύπωση νέων ερωτημάτων, τοπογραφικές επισκοπήσεις αρχαιολογικού χαρακτήρα, προγράμματα επεξεργασίας ιστορικο-αρχαιολογικού υλικού με ηλεκτρονικό υπολογιστή κ.ά.

Κατά τις ημέρες του Συμποσίου οργανώθηκαν επίσης και άλλες εκδηλώσεις: Έκθεση βιβλίου με πρόσφατες εκδόσεις θεμάτων αρχαιολογίας και ιστορίας της τέχνης, ξεναγήσεις στις διδακτικές συλλογές του Μουσείου του Τομέα Αρχαιολογίας και προβολή ταινιών τεκμηρίωσης με περιεχόμενο αρχαιολογικό και τεχνολογικό.

A. M.

Διεθνές συνέδριο "Αλέξανδρος ο Μέγας, από τη Μακεδονία στην Οικουμένη" Βέροια, Αντωνιάδεις Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, 27-31 Μαΐου 1998

Το διεθνές συνέδριο "Αλέξανδρος ο Μέγας, από τη Μακεδονία στην Οικουμένη" διοργανώθηκε στη Βέροια (27-31.5.98) από τη Νο-

μαρχική Αυτοδιοίκηση Ημαθίας σε συνεργασία με τα Υπουργεία Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού, Μακεδονίας-Θράκης και τη Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ το Τμήμα Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και το Κέντρο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας του Ε.Ι.Ε. επιμύσησαν την ευθύνη του επιστημονικού μέρους.

Με επίκεντρο τη δράση του Μ. Αλεξάνδρου, συνθέσεις ανασκαφικών δεδομένων και ερμηνευτικές προσεγγίσεις παρουσίασαν την τοπογραφία, τους θεσμούς, τα ταρκά έθιμα, τις τέχνες και τις σχέσεις του μακεδονικού βασιλείου, καθώς και όψεις της διάδοσης του μακεδονικού, ελληνικού πολιτισμού, από την κοιτίδα της ανάπτυξης του μέχρι τα όρια της εξάπλωσής του. Σημαντικό θέμα αποτέλεσε η διαχρονική απήχηση και η οικουμενικότητα της μορφής του Μ. Αλεξάνδρου μέσα από τις ποικίλες ερμηνείες της στη λογοτεχνία, τη δραματολογία και την πολιτική ιδεολογία.

Το συνέδριο πλασιασώθηκε με έκθεση φωτογραφικού υλικού από τις ανασκαφικές δραστηριότητες στο νομό Ημαθίας και ξεναγήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία (Βεργίνα, Πέλλα, Δίον, Λευκάδια). Οι ποικίλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε συνδυασμό με την άρτια οργάνωση και τη ζεστή φιλοξενία που εξασφάλισαν σε όλους τους παρισταμένους τα μέλη της οργανωτικής επιτροπής, προσέφεραν εικόνες του σύγχρονου πολιτισμικού πλούτου της περιοχής.

Τα Πρακτικά του συνεδρίου πρόκειται να κυκλοφορήσουν σύντομα.

K. X.

Συμπόσιο στη Μονεμβασιά

Ο Μονεμβασιώτικος Όμιλος και το Πολιτιστικό Ίδρυμα της ΕΤΒΑ οργάνωσαν το ΙΑ' Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης με θέμα "Επικοινωνίες και Μεταφορές στην προβιομηχανική περίοδο". Το Συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στη Μονεμβασιά, 24-26 Ιουλίου 1998.

Συμπόσιο στην αρχαία Μεσσήνη

Διεθνές Συμπόσιο με αντικείμενο Πρωτοβυζαντινή Μεσσήνη και Ολυμπία. Αστικές και αγροτικές χώρες στη δυτική Πελοπόννησο

οργανώθηκε από την Εταιρεία Μεσοελληνικών Αρχαιολογικών Σπουδών και από το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του ΕΙΕ στην Αρχαία Μεσσήνη, στις 29-30 Μαΐου 1998.

Συμπόσιο

Το Α' Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Αργοναρωτικού πραγματοποιήθηκε στον Πόρο (26-29 Ιουνίου), με βασικούς διοργανωτές το Δήμο Πόρου και τη Β' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Οι εκδηλώσεις, οι επιστημονικές ανακοινώσεις και η προβολή ταινιών κάλυψαν ευρύτατο χρονικό φάσμα της ιστορίας του Αργοναρωτικού, όπως και σύγχρονες προβληματισμούς για τις μελλοντικές προοπτικές της περιοχής, που απειλείται από τη μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Έκθεση ελληνικού κοσμήματος στη Μόσχα

Στην αίθουσα που σήμερα εκτίθεται "ο θησαυρός της Τροίας", στο Κρατικό Μουσείο Καλών Τεχνών Πούσκιν στη Μόσχα, θα φιλοξενηθεί έκθεση με κοσμήματα και αντικείμενα μικρογλυπτικής του Ηλία Λαλαούνη, στις 30 Οκτωβρίου 1998 μέχρι τις 10 Ιανουαρίου 1999.

Τα κοσμήματα που θα εκθέθουν ανήκουν σε 16 συλλογές από τα μόνιμα εκθέματα του Μουσείου Λαλαούνη, καθώς και σε μία νέα συλλογή, που σχεδιάστηκε ειδικαίως για την έκθεση, με τίτλο "Σκυθικά", και βασίζεται σε έργα των Σκυθών κατοίκων της κεντρικής και νότιας Ρωσίας. Η έκθεση θα εγγραφεί στο εορταστικό πολιτιστικό πρόγραμμα του Μουσείου Πούσκιν για τα 100 χρόνια από την ίδρυσή του.

A. M.

"Η δόξα της Αλεξάνδρειας" και "Αλεξάνδρεια η Αιγυπτία"

Η φιλόδοξη έκθεση διοργανώθηκε στο παρισινό Petit Palais (7.5-27.7.98) με αφορμή τις πρόσφατες αρχαιολογικές ανακαλύψεις στην Αλεξάνδρεια. Πλούσια σε αριθμό, είδος και σημασία εκθέματα, τόσο

από τις ανασκαφές όσο και από μωσαία και συλλογές (νομίσματα, αγάλματα, ανάγλυφα, τμήματα των νεοανακαλυφθέντων ψηφιδωτών, πολυτιμές πέτρες δαχτυλιδιών, κοσμήματα, επιγραφές κ.λπ.) ανασυνθέτον τις όψεις της οικονομικότητας της πόλης, με έμφαση στις προσωπικότητες και τους πολιτισμούς που συνδέθηκαν με την ιστορία της, από την ίδρυση της μέχρι τη ρωμαϊκή κυριαρχία. Για την τέχνη του κοινού, που αναπαρίσταντο στο κάλεσμα με αθρόα προσέλευση, συμπεριλήφθηκαν σύγχρονα θέματα, όπως ο κινηματογραφικός μύθος της Κλεοπάτρας και φωτογραφίες από τη σημερινή πόλη. Το χρονικό των αρχαιολογικών δραστηριοτήτων — υπό τη διεύθυνση του Γάλλου ερευνητή J.-Y. Empereur — δόθηκε με αφάνο φωτογραφικό υλικό από τις ανασκαφές, τις υποβρύχιες έρευνες, τις εργασίες συντήρησης και τις προτάσεις τρισδιάστατης ανασυνθέσεως αρχαιολογικών χώρων και ημερησίων.

K. X.

Paestum, ταφική ζωγραφική και πολιτισμική ταυτότητα

Η έκθεση για την ταφική ζωγραφική της αρχαίας Ποσειδωνίας (Paestum) διοργανώθηκε με γαλλοιταλική συνεργασία στο Μουσείο Saint-Germain-en-Laye (24.3-29.6.98, με επόμενο σταθμό τη Ν. Γαλλία (Lattes)). Με κείμενα και φωτογραφίες και ολιγαριθμά πρωτότυπα ευρήματα η ταφική ζωγραφική 5ου - 3ου αι. π.Χ. αναλύθηκε με βάση τα κυρίαρχα οικονομικά προγράμματα (γυναικείος, ανδρικός κόσμος, έθιμα ταφής), τα διακοσμητικά συστήματα, τις τεχνικές και τα εργαστήρια παραγωγής. Το προτεινόμενο πλαίσιο ανάλυσης τονίζει την πολυμορφία της ταφικής ζωγραφικής, ενώ οι φάσεις εξέλιξης της συμπίπτουν με το πέρασμα από την έντονη παρουσία του ελληνικού στοιχείου (5ος αι. π.Χ., Tombs del Tuffatore) στη σταδιακή κυριαρχία της ρωμαϊκής αριστοκρατίας που έχει δεχθεί τις ελληνικές επιρροές (π.χ. ταφικά σύνολα του 4ου αι. π.Χ.) και τη δημιουργία ενός τοπικού ύφους (τελευταίο τέταρτο του 3ου αι. π.Χ. έως την ίδρυση της λατινικής αποίκιας, 273 π.Χ.).

K. X.

Ιβηρικές αρχαιότητες

Έργα χαρακτηριστικά των πολιτισμών που άνθισαν στην Ιβηρική Χερσόνησο από τα μέσα περίπου

της 3ης χιλιετίας π.Χ. μέχρι και τους ρωμαϊκούς χρόνους παρουσιάσε σε έκθεση που οργάνωσε στη διάρκεια του καλοκαιριού το Μουσείο Κιλοδοκίης Τέγνης Πήλινα και λίθινα γλυπτά, κοσμήματα και έργα μικροτεχνίας ήταν τα 70 στο σύνολό τους έργα που φιλοενηθήκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα, τα οποία αποτελούν σημαντικό μέρος της μεγάλης συλλογής αρχαιοτήτων δύο γνωστών Αμερικανών συλλεκτών, της Shelby White και του Leon Levy.

Έκθεση

Η θεϊκή συνειρήση του Δία με την Οραία Αθήα, από τους πιο δημοφιλείς μύθους της αρχαίας ελληνικής αρχαιότητας, έχει συγκινηθεί και εξακολουθεί να συγκινεί και τους νεότερους εικαστικούς. Χαρακτικά και ζωγραφικά σχέδια Νεοελλήνων καλλιτεχνών παρουσιάστηκαν σε έκθεση με θέμα "Αθήα και Κύκνος" τον περασμένο Μάιο στην αίθουσα Υάκινθος του Ν. Γρηγοράκη. Την εικαστική διατύπωση του μύθου έδωσαν με έργα τους δέκα καλλιτέχνες, με διαφορετική προσέγγιση ο καθένας: Δ. Γαλιάνης, Ε. Παπαδημητρίου, Α. Κορογιαννάκης, Φ. Μαστιχοδής, Τ. Κατσουλίδης, Θ. Πανταλέων, Σ. Καραβούλης, Ε. Κουζούνης, Μ. Παντελής, Μ. Ζησιοπούλου.

BIBLIA

Λαογραφικό Ιστορικό Μουσείο Λάρισας Αγγελική Βαφειδάκη Λάρια 1998

Κυκλοφόρησε το ενημερωτικό δελτίο του Λ.Ι.Μ.Α. με όσες πληροφορίες θα ήθελε κανείς να έχει για ένα καινούριο Μουσείο που θα ελπιόμαστε για πρώτη φορά. Παρουσιάζονται: το κτήριο του Μουσείου, η λειτουργία του, εκδηλώσεις στο Μουσείο (αλλά και άλλες, οργανωμένες από αυτό αλλά σε άλλους χώρους), σεμινάρια, συνέδρια και εκθέσεις που πραγματοποιούνται στο και από το Μουσείο. Δημοσιεύονται επίσης οι εκδόσεις του Λ.Ι.Μ.Α., πληροφορίες για τον τρόπο λειτουργίας του καθώς και κείμενο γραμμένο από την Επιμελήτρια του Μουσείου, Αγγελική Βαφειδάκη, με τίτλο: "Συμβολή στη μελέτη της βλάχικης φορεσιάς". Μια αγγλική περίληψη επιτρέπει και στους ξένους να γνωρίσουν καλύτερα το σημα-

ντικό αυτό Λ.Ι.Μ.Α. και το έργο που επιτελεί. Δραστηρία και δυναμική, η Διευθύντρια του Μουσείου Λένα Γουργουλιώ, παρά την επιβεβαρημένη λιτότητα, κατάρτισε, χάρη σε χορηγίες και σε προσωπική προφορά, να κρατήσει τη πολιτισμική και εκπαιδευτική δραστηριότητα του Ιδρύματός σε υψηλό επίπεδο.

Μεταξύ Ανατολής και Δύσης Αλέκα Καραδημιου-Γερολύμπου

Εκδ. Τροχαλία, Αθήνα 1997

"Βορειοελλαδικές πόλεις στην περίοδο των οθωμανικών μεταρρυθμίσεων: Βόλος, Θεσσαλονίκη, Ιωάννα, Σέρρες, Αλεξανδρούπολη, Καβάλα", είναι ο υπότιτλος του σημαντικού αυτού βιβλίου, στο οποίο μελετώνται οι μεταβολές που σηματοδοτούν το πέρασμα των πόλεων από την ιστορική φάση της προβιομηχανικής εσωστρέφειας προς μια διευρυνμένη και ανοικτή κοινωνία, ενώ παρακολουθούν χρονικά τη δημιουργία των νέων εθνικών κρατών στη Βαλκανική Χερσόνησο. Οι πολεοδομικές επεμβάσεις στο βορειοελλαδικό χώρο ομαδοποιούνται σε δύο μεγάλες ενότητες. Η πρώτη καλύπτει την περίοδο 1839-1869, κατά την οποία οι νέοι θεσμικοί και αντιληφτικοί βρισκόμενοι άνω και διαφορετική υποδοχή. Η δεύτερη εκτείνεται από το 1870 έως το τέλος του αιώνα, οπότε οι "εκατοχρονιστικές" διαδικασίες αρχίζουν να λειτουργούν φανερώοντας τις σπουδαίες δυνατότητές τους. Μετά το 1890 τα πρώτα αποτελέσματα των παραπάνω διαδικασιών αρχίζουν να γίνονται εμφανή μέσα στη διηνεχώς γινόμενων που διαδραματίζονται στα Βαλκάνια.

... απ' των κάστρων Της Χρυσόπορτας Ταξιδιάρης Κόλλας

Εκδ. Καλειδοσκόπιο, Αθήνα 1998

Παιδικό βιβλίο, από το οποίο έχουν να μάθουν και οι μεγάλοι! Είναι το δεύτερο στη σειρά "Στους δρόμους του Βυζαντίου", που εκδίδει το Καλειδοσκόπιο. Στο μικρό αυτό βιβλίο των 60 περίπου σελίδων, με την πλούσια, σωστή και άψογα αποδοσμένη εικονογράφηση, ο αναγνώστης βρίσκει με τρόπο απλό και ευχάριστα διατυπωμένους χιλιάδες πληροφορίες, όπως το ότι τα πέλαγα και ο αναβόλας ήταν βυζαντινές ενορίες, ότι οι Βυζαντινοί από τον πόλεμο προτιμούσαν τη διπλωματία, ότι δεν ήταν μόνον οι ιππότες σιδηρόφρα-

κτοι, και άλλα πολλά. Είναι από τα βιβλία που πρέπει κάθε παιδί να διαβάσει, αλλά και κάθε μεγάλος.

H Ελλάδα
του Μουσείου Μπενάκη
Εκδότης Μουσείο Μπενάκη
Αθήνα 1997

Σε ένα λεύκωμα χώρεσε όλη η ατμόσφαιρα της ιστορίας, όλη η αίσθηση της τέχνης και όλη η εικόνα της Ελλάδας. Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη, με προλογικό σημείωμα του διευθυντή του Μουσείου Άγγελου Δελιγερρά, εκλογή αντικείμενων Διονύση Φωτόπουλου, φωτογράφιση Πάρι Σκιαδαρέση και Τάκη Διαμαντόπουλου και καλλιτεχνική επιμέλεια-σχεδιασμό Χάρη Σπυριόπουλου, είναι ένα βιβλίο-ταξίδι μέσα στο χρόνο και το χώρο. Ένα βιβλίο που δίνει διεξοδικό στο όνειρο, στη σκέψη και την αυτογνωσία, προσφέροντας μιαν άφιξη αισθητική και μια καιρία ματιά.

Ρωμαίοι και Έλληνες
Δημήτρης Κ.
Βελισσαρόπουλος
Εκδ. Δωδώνη, Αθήνα-Γιάννα
Εκδ. 1997

Το δίτομο έργο του γνωστού διπλωμάτη και ιστορικού συγγραφέα Δ. Βελισσαρόπουλου, με υπότιτλο: "Η συνάντηση του μεγάλου και της δοξάς", πραγματεύεται στον Α' τόμο ("Ρωμαϊκή κατάκτηση"), 860 σελίδες την άνοδο της Ρώμης, από ασήμαντο συνοικισμό σε κορυφαία δύναμη, ενώ στον Β' τόμο, "Η εισόδωση της ελληνικής παιδείας στη Ρώμη", μας δίνει ιστορία και πηγές που δείχνουν την πολιτισμική επίδραση του ελληνικού πνεύματος στους Βάρβαρους, μέχρι τότε, Ρωμαίους.

Αρχαιολογία των πρώιμων
ελληνικών χρόνων
Εύα Μπουρνιά-Σημαντώνη
Εκδ. Ινστιτούτο του Βιβλίου - Α.
Καρθαμίτσα, Αθήνα 1997

Ο υπότιτλος "Οι αιώνες της διαμόρφωσης (1050-600 π.Χ.)" δίνει ήδη το στίγμα του άψογου αυτού εγχειρίδιου, το οποίο ήρθε να καλύψει ένα κενό που επίμονα διασφραγίζεται από μελέτη σε μελέτη. Με άλλα λόγια, οι πρωτοϊστορικοί χρόνοι, φτωχοί σε καλλιτεχνικά ευρήματα, δεν τραβούν το ενδιαφέρον των εκδωτών, και στις "ιστορίες" και τις "ιστορίες της τέχνης" παρουσιάζονται συντηπικά ή μάλλον ελληνιστές. Το εγχειρίδιο της Ε.

Μπουρνιά-Σημαντώνη είναι το πρώτο που ασχολείται αποκλειστικά με την αδικημένη τούτη ιστορική περίοδο, ριχνόντας, φως σε πλήθος από λεπτομέρειες που βρίσκονται στη ρίζα της διαμόρφωσης της Κλασικής περιόδου. Το εγχειρίδιο αυτό είναι έργο αναφοράς για όποιον μελετά την ελληνική τέχνη, είναι εργαλείο δουλειάς για όσους ερευνούν την αρχαιότητα. Αλλά και γι' αυτούς που απλά αγαπούν την αρχαιολογία, είναι ένα βιβλίο, μέσα από τις σελίδες του οποίου θα μάθουν για την πιο άγνωστη, γνωστή ιστορία και θα εκπληκτούν έναν τρόπο σκέψης πλούσιο, προοδευτικό και ευθύ.

Οδοιπορικό
στο σπήλαιο "των λιμνών"
Γεώργιος Γκλαβός
Αρχαϊκές Εκδόσεις, Πάτρα 1997

Πρόκειται για οδηγό μιας από τις πολύ όμορφες και ενδιαφέρουσες περιοχές της Πελοποννήσου, που όμως είναι σχετικά λίγο γνωστή και για την οποία δεν υπήρχε μέχρι σήμερα σωστός οδηγός. Ο συγγραφέας μας ξαναγιε στην περιοχή των Καλαβρύτων και μας οδηγεί στο σπήλαιο των λιμνών, όπου μας αποκαλύπτει τη μαγεία του υπέργαιου κόσμου.

Βιβλιοθήκη
Κωνσταντίνος Σπ. Στάϊκος
Εκδ. Κωνσταντίνος Σπ. Στάϊκος,
Αθήνα 1998

"Από την Αρχαιότητα έως την Αναγέννηση και Μοναστηριακές Βιβλιοθήκες (3000 π.Χ.-1600 μ.Χ.)", υποτίθεται το έργο. Με περίσσια φροντισμένη αισθητική εμφάνιση (βιβλιοδεσία, θήκη, εγχρωμες εικόνες), το πόνημα αυτό δίνει στον αναγνώστη πλούσια πληροφόρηση και πλατιές γνώσεις, τονώνοντας το ενδιαφέρον για το "βιβλίο" και δείχνοντας τις απαρχές του θεσμού της "βιβλιοθήκης", που τείνει να αλλάξει πια μορφή.

H αρχαία Στρατική
Ακαρνανίας
Ιωάννης Γ. Ρεναντζής
Εκδ. Αγρινίων Αρχαίων
Αρχαιολογίας και Ιστορίας Δ. Στερεάς Ελλάδας, Αγρινίου 1997

Είναι ένας σύντομος αλλά άκρως πληροφοριακός οδηγός που μας ξαναγιε και μας γνωρίζει τη μνημειώδη και το αρχαιολογικά ευρήματα της Στρατικής χώρας. Το κείμενο συ-

νοδεύεται και από πλούσια βιβλιογραφία για όποιον θέλει να προχωρήσει σε στενότερη γνωριμία με τον χώρο.

Βυζαντινή
Μεσαιωνική Κύπρος
Επιστ. Επιμ. Δήμητρα Πα-
πανικόλα-Μπακτριτζή και
Μαρία Ιακώβου
Εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα
Τραπεζίτης Κύπρου, Λευκωσία 1997

Συλλογικό έργο, έργο αναφοράς. Ένα βιβλίο που συγκεντρώνει ειδικούς και μας προσφέρει, με λόγο και εικόνα, τα σημαντικά σημεία της βυζαντινής και μεσαιωνικής ιστορίας-αρχαιολογίας της Κύπρου στις 340 περίπου σελίδες του.

H αρχαία Λεβάδεια
Αιμιλία Α. Γιαννακούρου-
Χατζημανόλη
Εκδ. Πνευματικό Κέντρο Δήμου
Λεβαδέων, Λίβαδος 1997

"Πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή των Βοιωτών" υποτίθεται το, πολύ χρήσιμο για τη γνώση της ιστορίας της Λιβαδειάς και της ευρύτερης της περιοχής, πόνημα της Αιμ. Γιαννακούρου-Χατζημανόλη. Γραμμένο με γνώσεις και αγάπη, βοηθά στην κατανόηση ιδιαιτεροτήτων του τόπου.

Οι τάφοι του Δερβενίου
Επιμ. Πέτρος Γ. Θέμελης
και Γιάννης Π.
Τουράτσουλου
Εκδ. Υπ. Πολιτισμού, Α.Δ. αρ. 59,
Αθήνα 1997

Πολυτελής έκδοση, πολιτισμικό πόνημα. Στον συλλογικό αυτόν τόμο δημοσιεύονται: Το ιστορικό της ανασκαφής, Οι τάφοι και τα κτερίσματα, Αρχαιολογική και ιστορική διαπραγμάτευση, Ευρετήρια, Πινακώματα και Άγγλική περίληψη. Στον τόμο αυτόν συνεργάστηκαν: η Δ. Ακτσολή (περιγραφή ελαβαστρών), ο Π. Θέμελης (ιστορικό ανασκαφής, αρχιτεκτονικοί τόφνοι, έθιμα ταφής, η μαρτυρία των κτερισμάτων, εργαστήρια), η Δ. Ηγνατιάδου (γυάλινα αγγεία και γυάλινο πεισίο), η Αικ. Ρωμαιοπούλου (αργυρά αγγεία) και ο Ι. Τουράτσουλου (κεραμικά, οπλισμός, σπασοκεί, ενδυμασία, έπιπλα, πήλινα πρωτομέτα, μικροαντικείμενα, νομίσματα, οι τάφοι και η εποχή τους. Στον κατάλογο των χαλκών και των χρυσών (επεξεργασία περιγραφών, βιβλιογραφική ενήμερωση) και στο κεφάλαιο "Χρονολόγηση" συνεργάστηκαν οι Π. Θέμελης και Ι.

Εγγύς Ανατολής όσο και με τον αιγαικό κόσμο.

Ο Βίκτωρ Σαργιανιάνης αφιέρωσε τη ζωή του στη μελέτη των σχέσεων του ανατολικού Αιγαίου και της κεντρικής Ασίας. Με τις ανασκαφές του, τόσο στη Μαργιανή όσο και στη Βακτριανή (Αφγανιστάν), αποκάλυψε έναν άγνωστο πολιτισμό κρητο-μικηνικής επιρροής που δημιουργήθηκε από αρχαία φύλα τα οποία μεταναστεύσαν εκεί από το ανατολικό Αιγαίο. Η διεύθυνση, επομένως, του ελληνικού πολιτισμού στην κεντρική Ασία χρονολογείται από την Προϊστορική εποχή και προετοιμάσει ασφαλώς το έδαφος για την επιτυχία της εκστρατείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου αιώνες αργότερα.

Με βάση το αρχαιολογικό αλλά και το γλωσσολογικό υλικό, ο συγγραφέας προσπαθεί να αποδείξει ότι στο τέλος της 3ης χιλιετίας π.Χ. τα ινδο-ιρανικά φύλα άρχισαν να μεταναστεύουν προς Ανατολάς και έφθασαν τελικά ώς την κεντρική Ασία.

Ελληνική και Ευρωπαϊκή Μουσική

Δ. Γιάννου, Α. Γουλιάκη-Βουτρά, Δ. Θέμελη

Έκδ. Συλλόγου Φίλων της Μουσικής Θεσσαλονίκης, 1998

Πρόκειται για την παρθενική έκδοση του Συλλόγου των Φίλων της Μουσικής Θεσσαλονίκης, που επιχειρεί να εισαγάγει τον αναγνώστη στην ιστορία και τις βασικές αρχές της ευρωπαϊκής μουσικής. Το κλειδί της επιτυχίας του βιβλίου είναι η φρεσκά, εύληπτη αφήγηση, χωρίς να υπονομεύεται η επιστημονική προσέγγιση, ενώ η επιμελημένη εικαστική αισθητική του υποστηρίζει δραστικά το κείμενο. Εγγχειρίδιο εξαιρετικά χρήσιμο, κυρίως όταν ο αναγνώστης ξεκινά από "μηδενική βάση" για να γνωρίσει τον κόσμο και τη θεωρία της μουσικής.

Μακεδονικά γεφύρια

Γεώργιος Τσότσος

Έκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1997

Ο συγγραφέας κατόρθωσε να πλησιάσει 122 γεφύρια, πολλά σε απρόσιτες τοποθεσίες, λες και κρύβονται για να σωθούν. Μνημεία λαϊκής παράδοσης, τα γεφύρια που έχουν απομείνει δείχνουν την τέχνη και την τεχνική αιώνας. Ρωμαϊκά, βυζαντινά, νεότερα ή σύγχρονα, τα γεφύρια είναι οι συνδετικοί κρίκοι διαδρομών πάνω από ποτάμια, που ολο και λιγοστεύουν. Παραδόσεις και δοξασίες φορτίζουν την ιστορία τους που σε

λίγο θα γίνει παραμύθι. Το λεύκωμα αυτό, σωστά και σεμνά σχολιασμένο, οδηγεί τον αναγνώστη σε μια απόλαυση περιήγησης στο χώρο της Μακεδονίας, τον λιγότερο περπατημένο.

Άγιοι Τόποι

Σωτήρης Καδάς

Έκδ. Καπόν, Αθήνα 1998

Η Παλαιστίνη συνδέεται με πλήθος γεγονότων παγκοσμίου ενδιαφέροντος. Εκεί αναπτύχθηκαν οι τρεις μεγάλες θρησκείες, ο ιουδαϊσμός, ο χριστιανισμός και ο μαωμεθανισμός, στη γη της Παλαιστίνης περπάτησαν οι προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, οι ασκητές της νέας του Χριστού θρησκείας και οι ένδοξοι χαλίφες της Ανατολής. Όλα αυτά την αναδεικνύουν σε τόπο με ιδιαίτερο πολιτισμικό βάρος και δικαιολογούν το ενδιαφέρον που πάντα έδειχναν γι' αυτήν οι ταξιδιώτες από όλα τα μέρη του κόσμου.

Τα μνημεία της Παλαιστίνης, κυρίως τα χριστιανικά, περιγράφονται σε ένα είδος χαρτών χειρογράφων, τα λεγόμενα Προσκυλλήτάρια, που χρησιμοποιούν ως οδηγό στους πολυάριθμους προσκυνητές. Πρόκειται για χειρόγραφα μικρού μεγέθους, γραμμένα στην καθημερινή γλώσσα των Ελλήνων της μεταβυζαντινής περιόδου και καλλιγραφημένα για να διαβάζονται ευκολότερα από τους κατούχους τους.

Από αυτά υπερέχουν ποιοτικά τα εικονογραφημένα, που χρονολογούνται από το 17ο και το 18ο αι. Περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό μικρογραφιών, που απεικονίζουν βούλες, μονές, ναούς, σπήλαια, βουνά, λίμνες, ποτάμια και άλλους ιερούς χώρους και συνεχίζουν την παράδοση που συναντούμε στη μεταβυζαντινή τέχνη. Οι μικρογραφίες τους δεν αναφέρονται μόνο στην τοπογραφία της Παλαιστίνης, αλλά θυμίζουν και μερικά σπουδαία γεγονότα από την Αγία Γραφή και την εκκλησιαστική ιστορία και παράδοση. Η οπισθηματική μελέτη τους από τον Σωτ. Καδά, επικουρούμενη της Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, συμβάλλει στην πληρέστερη μελέτη και την κατανοήση της ζωγραφικής της μεταβυζαντινής περιόδου.

Σύναξη

Τριμηνιαία Έκδοση Σπουδής της Ορθοδοξίας
Αθήνα 1988

Τα κείμενα του 66ου τεύχους του περιοδικού *Σύναξη* που κυκλοφόρησε εστιάζονται στο ζήτημα της εκκλησιαστικής γλώσσας. Επιση-

μαίνεται ότι η γλώσσα που μιλάει η Εκκλησία σήμερα μοιάζει να είναι λεξιλόγιο μιας κλειστής ομάδας, ένα ειδικό ιδίωμα, ασυμπίστο προς τη γλώσσα του γύρου κόσμου, διότι είναι ακατανόητο από αυτόν.

Οι συγγραφείς επιστημονούν ότι η Εκκλησία έχει χρέος να κάνει γλώσσα της τις γλώσσες του κόσμου και να διακοπεί την επικουρία και το διλόγιο. Δεύτερος άξονας του τεύχους είναι ένας διάλογος πάνω στο ερώτημα αν υπάρχει αντισημιασμός στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Τονίζεται ο υπερθρησκευτικός και υπερφυλετικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού, αλλά και αποδοκιμάζονται σχετικές παρεκτροπές. Όλα αυτά μέσα σε κλίμα σπουδής και αναζήτησης.

Revue Archéologique

Εξαμηνιαία περιοδική έκδοση

Πάρισι 1997, τ. 2

Στον 2ο τόμο του 1997, επέλεξα με το άρθρο του Antoine Henning: Ένας μικρός Ξύλινο Κούρος της Μασσαλίας ("Un petit Kouros en bois de Marseille"). Στο κείμενο αυτό παρουσιάζεται ένας μικρός κούρος που βρέθηκε το 1973 στο εργοστάσιο του χρηματοπιστού της πόλης. Εκτός από τη σπάνιατητα του υλικού του, το ξύλινο αυτό αγαλματίδιο ανήκει και σε μια περίοδο, από την οποία, όπως δείχνει ο κατάλογος που συνοδεύει τη μελέτη, δεν έχουμε πολλά αντίστοιχα ευρήματα.

Η οκτώσχημη ασπίδα στο Αιγαίο της 2ης π.Χ. χιλιετίας

Δέσποινα Δανηλίδου

Έκδ. Ακαδημία Αθηνών, Κέντρο Ερευνών Αρχαιότητας, Αθήνα 1998

Εργαλείο μελέτης το πόνημα αυτό, ερευνά και τεκμηριώνει την εμφάνιση και την εξελικτική πορεία της οκτώσχημης ασπίδας από αμυντικό όπλο σε διακοσμητικό θέμα και θρησκευτικό σύμβολο. Σε δεύτερο μέρος, δίνεται ένας θεματικός-εικονιστικός καταμερισμός των ασπίδων σε ομάδες.

Ο κόσμος της ύστερης αρχαιότητας, 150-750 μ.Χ.

Peter Brown

Έκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1998

Η μελέτη του Peter Brown για την ύστερη αρχαιότητα ευτυχεί σήμε-

ρα σε μια ελληνική έκδοση, η οποία περιλαμβάνει και νέα στοιχεία σε σχέση με την πρώτη αγγλική έκδοση του 1971, καθώς τις δύο τελευταίες δεκαετίες το ενδιαφέρον για τα χρόνια μεταξύ της αρχαιότητας και του μεσαίου αιώνα αυξήθηκε.

Ο συγγραφέας, διανύοντας μια διαδρομή από τον 2ο έως τον 8ο μ.Χ. αι., ενδιαφέρεται για τις αλλαγές, όπως τις ενίωσε ο τότε πολίτης, ο απηχόμενος, ο δούλος, Η μεταφοράση, στρωτή, σε μεστή γλώσσα, είναι της Ελένης Σταμπόλη.

A. M.

Épîhistoire et Antiquité

Επιμέλεια Alain Schnapp

Εκδ. Flammarion, Paris 1997

Συλλογικό έργο, παράτολμο, γιατί σε σχεδόν 600 σελίδες φιλοδοξεί να δώσει την ιστορία της τέχνης από την Προϊστορία έως και την πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (μάε και της Παλαιохριστιανικής περιόδου), ιστορία που περιλαμβάνει την αιγυπτιακή, την ανατολική, την ελληνική, έως και τη ρωμαϊκή τέχνη. Και βέβαια η ιστορία της τέχνης τοποθετείται στο ιστορικό πλαίσιο του κάθε χώρου και της κάθε εποχής. Πλούσιο σε εικονογραφικό υλικό, το βιβλίο αυτό έχει έναν χαρακτήρα που θυμίζει περισσότερο "κλασικά εικονογραφημένα" παρά εγχειρίδιο ιστορίας της τέχνης. Δυστυχώς, τα βιβλία που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, ακόμα και όταν έχουν σωστό κείμενο, εμφανίζονται, σήμερα πια, την τάση για "τρομακτική" μείωση του γραπτού λόγου προς όφελος της εικόνας.

Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και τη Θράκη

Πρακτικά Συνάντησης

Εκδ. Υπ. Πολ., Υπ. Μακεδονίας και Θράκης, Αριστοτέλειο Παν/μιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1997

Στη Θεσσαλονίκη, εδώ και έντεκα χρόνια, γίνεται μια Συνάντηση αρχαιολόγων με αντικείμενο το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και τη Θράκη. Η συνάντηση είναι με συνεργασία του Α.Π.Θ. και της ΙΣΤ' Εφορείας Προϊστ. & Κλασ. Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης. Πρόσφατα κυκλοφόρησαν τα Πρακτικά της τελευταίας (10ης) πανηγυρικής Συνάντησης που, λόγω μεγέθους των ανακοινώσεων, αποτελείται από δύο τόμους, στους οποίους παρουσιάζονται συνολικά αποτελέσματα μακρόχρονων ανασκαφών. Στο δίτομο αυτό έργο, που τυπώθηκε σε λιγότερο από ένα χρόνο ώστε να παρουσιαστεί στη φετινή Συνάντηση (12-14 Φεβρουαρίου 98), εμπεριέχεται θησαυρός πληροφοριών για τους αρχαιολογικούς χώρους και τη δραστηριότητα των αρχαιολόγων (Ελλήνων και ξένων, της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ή του Α.Π.Θ.) στη Μακεδονία και τη Θράκη. Παράλληλα τυπώθηκε, ήδη από τις αρχές του 1997, βιβλιογραφικός κατάλογος για ευκολότερη χρήση των τόμων.

Συγχρόνως με τον δίτομο αυτόν 10ο τόμο (τόμοι 10Α και 10Β) κυκλοφόρησε και βιβλιογραφικός κατάλογος όλων των τόμων (1987-1996), τον οποίον επιμελήθηκε η Π. Αδάμ-Βελένη και περιέχει πρόσωπα και τόπους. Το όλο έργο αποτελεί σημαντικότατο εργαλείο

στα χέρια των ερευνητών, που μπορούν ανά πάσα στιγμή να βρουν ποιες ερευνά τί και πού. Η Συνάντηση και η σειρά αυτών των τόμων αποτελούν σημαντική προσφορά για την Αρχαιολογία, αφού παρουσιάζει ό,τι πιο πρόσφατο υπάρχει στην αρχαιολογική έρευνα του ελληνικού χώρου διεθνώς.

Η ροδιακή μυθολογία του VII Ολυμπιόνικου

Γρηγόρης Κωνσταντινίδης

Εκδ. Γραφείο Μεσαιωνικής Πόλης Ρόδου -ΤΑΠΑ- Δήμος Ροδίων, Ρόδος 1997

Συναρπαστική μελέτη που, με μεθοδικότητα και ακρίβεια, δείχνει το πώς η πολιτική βούληση επιμβάιει στη μυθολογία και με ποιόν τρόπο «Ο Ισλαμικός Διαγορδισμός» αποτινούν από τη "μακάρια" ελλημερία, αλλά και πολιτική καθυστέρηση, το μέχρι τότε διηρημένο φιλετικα σε τρεις αυτόνομες πόλεις-κράτη νησί της Ρόδου, για να του παράσχουν ολοκληρωμένη μυθολογική και θρησκευτική ιδεολογία, σύμφωνα με τις ελληνικές αντιλήψεις των μέσων του 5ου π.Χ. αιώνα, και να το οδηγήσουν στην επίτευξη του, κοσμοϊστορικής σημασίας για την ιστορία της Ρόδου, ροδιακού συνουσιασμού. Έτσι ο Πύρδαρος διορθώνοντας τις μέχρι τότε κρατούσε μυθικές παραδόσεις, συνθέτει, το 464, τον Ολυμπιόνικο αυτόν προς τιμήν του Ροδιού Διαγόρα, και ανάγει τους (Μεσοήνους) Διαγορδισ σε γένους Αργεΐων.

Δελτίο συνδρομής

Να αποσταλεί συμπληρωμένο και συνοδευμένο από το αντίτιμο της συνδρομής στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, οδός Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ fax: 3219957

Επιθύμια να εγγραφώ συνδρομητής για ένα χρόνο -4 τεύχη- από το τεύχος αριθμ. ....
 Συνδρομή Εσωτερικού: Δρχ. 7.000 - Σωματείων, Συλλόγων 8.000 - Οργανισμών, Τραπεζών, Ν.Π.Δ.Δ., Α.Ε. 10.000 -
 Μαθητών & Σπουδαστών 6.000 (με αποστολή φωτοτυπίας αστυνομικής ή φοιτητικής ταυτότητας αντίστοιχα).
 Εξωτερικού: Αεροπ. ταχυδρ. Ευρώπη \$40 - Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία \$45 - Κύπρος \$35 - Σπουδαστών εξωτερικού \$35.
 Πλήρη παλαιών τευχών (1 έως και 54) 950 δρχ.

Τρόπος πληρωμής: Ταχυδρομική ή τραπεζική επιταγή στο περιοδικό **ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΕΣ**, Χρ. Λαδά 3, 102 37 ΑΘΗΝΑ

Επώνυμο	Όνομα	
Οδός	Αριθμός	Τηλ.
Πόλη	Ταχ. Κώδ.	
Ημερομηνία	Υπογραφή	